

BEN BU OYUNU
YAZARIM!
SHAKESPEARE

SEN BENİMLE
KAFA MI
BULUYORSUN?

ÖLMEK
YA DA
ÖLMEMEK...

Andrew Donkin

Ben Bu Oyunu Yazarım! Shakespeare

Andrew Donkin

Yayın Yönetmeni Nefise Atçakarlar
Editör Şebnem Kanoğlu
Yayına Hazırlayan Mikail Çakmak
Resimleyen Clive Goddard
Kapak Tasarımı Sefer Koçan
İç Mizanpaj Şakir Çolak

1. Baskı
Uluslararası Seri No

Ekim 2013

ISBN 978-605-08-1289-3

9 786050 812893

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alay Köşkü Cd. No:5
Fatih/İstanbul
Telefon (0212) 511 24 24
Belgegeçer (0212) 512 40 00
Posta P.K. 50 Sirkeci/İstanbul
E-posta bilgi@eglencelibilgi.com

Baskı ve Cilt Çınar Matbaacılık
Sertifika No 12683
Adres Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. No:34 Bağcılar-İstanbul
Tel (0212) 628 96 00

TİMAŞ YAYINLARI / 3270

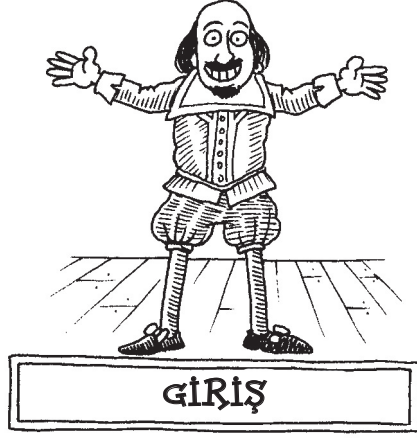
EĞLENCELİ BİLGİ DÜNYASI / EDEBİYAT / 99

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 12364

© Andrew Donkin, 2004 (metin) & Clive Goddard, 2004 (resimleme)
© "William Shakespeare And His Dramatic Acts" orijinal adıyla Scholastic Ltd.
(Londra) tarafından yayımlanan bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları Timaş
Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. Tanıtım amacıyla yapılacak
alıntılar dışında, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
Bu eser daha önce "Neşeli Tiyatro Acıklı Shakespeare" ismiyle yayımlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	7
Shakespeare Sahneye Soldan Girer.....	9
Okullu Shakespeare.....	21
Âşık Shakespeare, Evli Shakespeare.....	29
Kayıp Yıllar.....	36
Shakespeare'in Londra'sı.....	42
Will Yazarlığa Başlıyor.....	52
Shakespeare İş Başında.....	61
Başarının Adı Shakespeare.....	71
Shakespeare'in Yerküresi.....	89
Shakespeare ve Kraliyet.....	106
Kral'ın Adamı.....	118
Şüpheli Shakespeare.....	126
Usta Oyun Yazarı.....	135
Son Perde.....	142
Yüzyıllar İçerisinde Shakespeare.....	152

William Shakespeare bundan yaklaşık dört yüz yıl önce öldü ve bugün belki de hiçbir zaman olmadığı kadar ünlü. Oyunlarını uçakların, televizyon ya da bilgisayarların olmadığı bir dünyada kaleme aldı. Fakat ortaya koyduğu karakterler ve anlattığı hikâyeler son dört yüz yıl boyunca insanların ilgisini çekmeye devam ediyor. Oyunları tüm dünyada sahneleniyor ve Hollywood filmlerine, çizgi filmlere, çizgi romanlara, müzikallere ve operalara uyarlanıyor.

Herkes Shakespeare'i biraz tanıyor...

Fakat biliyor muydunuz?

- Yedi yıl boyunca kayıp olduğunu,
- Çalışma arkadaşlarına kadın giysileri giymeleri için yardımcı olduğunu,
- Bir keresinde bir tiyatroyu tamamen soyduğunu,
- Bazı insanların onun aslında hiçbir şey yazmadığına inandığını...

Bu kitap size, tüm zamanların en ünlü ve belki de en gizemli yazarı hakkında bilinenlerin iç yüzünü anlatıyor. Bu yüzden Shakespeare yolculuğumuza başlamadan önce bazı konulara açıklık kazandıralım; tarih boyunca, ölümünden sonra ünlenen birçok şöhretli kişinin aksine, uzmanlar bile William Shakespeare hakkında her detayı bilmiyorlar. Aslında insanlar yıllardır derinlemesine araştırmasına rağmen, Will hakkında birçok konu hâlâ bir sır olarak saklı. Bu yüzden bu kitabı okurken, SİS PERDESİ adlı bölümlere dikkat edin! Çünkü bu kısımlar hiç kimsenin cevabını bilmediği sisli bulmacalarla dolu... Bu bulmacaları vereceğimiz ipuçları sayesinde çözecek, hangilerinin gerçek, hangilerinin gerçek olmadığını bulabileceksiniz.

Fakat Will hakkında bizim de bilmediğimiz bazı şeyler var. Bunları ise THE SHAKESPEAREAN SUN gazetesinin heyecan dolu üçüncü sayfa haberlerine baktığımızda hep birlikte görebileceğiz. Bu sayfalardan 16. yüzyılın heyecan verici haberlerini inceleyebilir ve hatta Will'in gizli günlüğüne bile göz atabilirsiniz (O kadar gizliydi ki Shakespeare bile bu günlük hakkında pek bir şey bilmiyordu!).

Öyleyse haydi şimdi kendinize çekidüzen verin ve gösteri için koltuklarınıza yerleşin: Perdeler tüm zamanların en büyük yazarının hayatı için açılıyor...

SHAKESPEARE SAHNEYE SOLDAN GIRER

Tüm dünyanın kendisinden en çok söz edilen ünlü yazarı William Shakespeare büyük olasılıkla 23 Nisan 1564 yılında doğdu. Yani... Belki bunun birkaç gün öncesi ya da sonrası diyelim.

?? SIS PERDESİ ??

Biz, maalesef vaftiz olduğu tarihi biliyoruz; doğum gününü bilmiyoruz. Bunun gibi ipuçlarını bir araya getirerek ve biraz da kafayı çalıştırıp tahminde bulunarak, Shakespeare'in hikâyesinin boşlukta kalan kısımlarını doldurabiliriz.

Shakespeareler ile tanışın...

Onlar modern bir Tudor ailesi

Will'in babası John Shakespeare idi. Will doğmadan önce, John yedi yıl boyunca beyaz deri işlemeciliği ve eldiven yapımında usta olmak için çıraklık yapmıştı. Beyaz deri üzerinde çalışmış ve eldiven yapımını öğrenmişti. John aynı zamanda yün ve elyaf işinde de çalışmış ve (bazı zamanlar) kanuna uygun olmasa da tefecilik de yapmıştı.

Sanatçı olması ona toplumda oldukça iyi bir konum kazandırmıştı fakat John'un

daha başka düşünceleri vardı. Bir ev alabilecek kadar parayı bir araya getirmeyi başarmış, kısa süre içinde Stratford'un sosyal çevresinde delicesine çalışmaya başlamıştı. Attığı en önemli adımlardan biri, üst sınıftan Mary Arden ile evlenmek olmuştu.

Mary, Richard Arden adında son derece saygın bir soylunun kızıydı. O aslında ailedeki sekiz kızın en genciydi (O evdeki banyo sırasını bir hayal edin!). Bu aile, soyağaçlarını Kral William'a kadar dayandırabildikleri için çok gururlanıyordu. Mary'ye babasından toprak ve para kalmıştı ve bu miras, eş bulabilmesi için işine çok yaramıştı.

John ve Mary'nin, Will doğmadan önce iki kızı olmuş fakat bu kızlar, çok genç yaşta ölmüşlerdi. Bu yüzden oğulları doğduğunda Shakespeare ailesi pek fazla sevinememişti (Tabii onun bir deha olduğunu henüz bilmiyorlardı!).

Deha bebek Will hakkında sahip olduğumuz ilk güvenilir bilgi, onun 26 Nisan 1564 tarihinde Stratford-upon-Avon'daki Holy Trinity Kilisesi'nde vaftiz olduğudur. Bebekler genellikle üç günlük iken vaftiz edilirdi. Bu nedenle Will'in dünyaya gelişi de büyük olasılıkla 23 Nisan'da gerçekleşti.

Will, Stratford-upon-Avon kasabasının Henley Caddesi'nde, yarı ahşap bir evde doğdu.

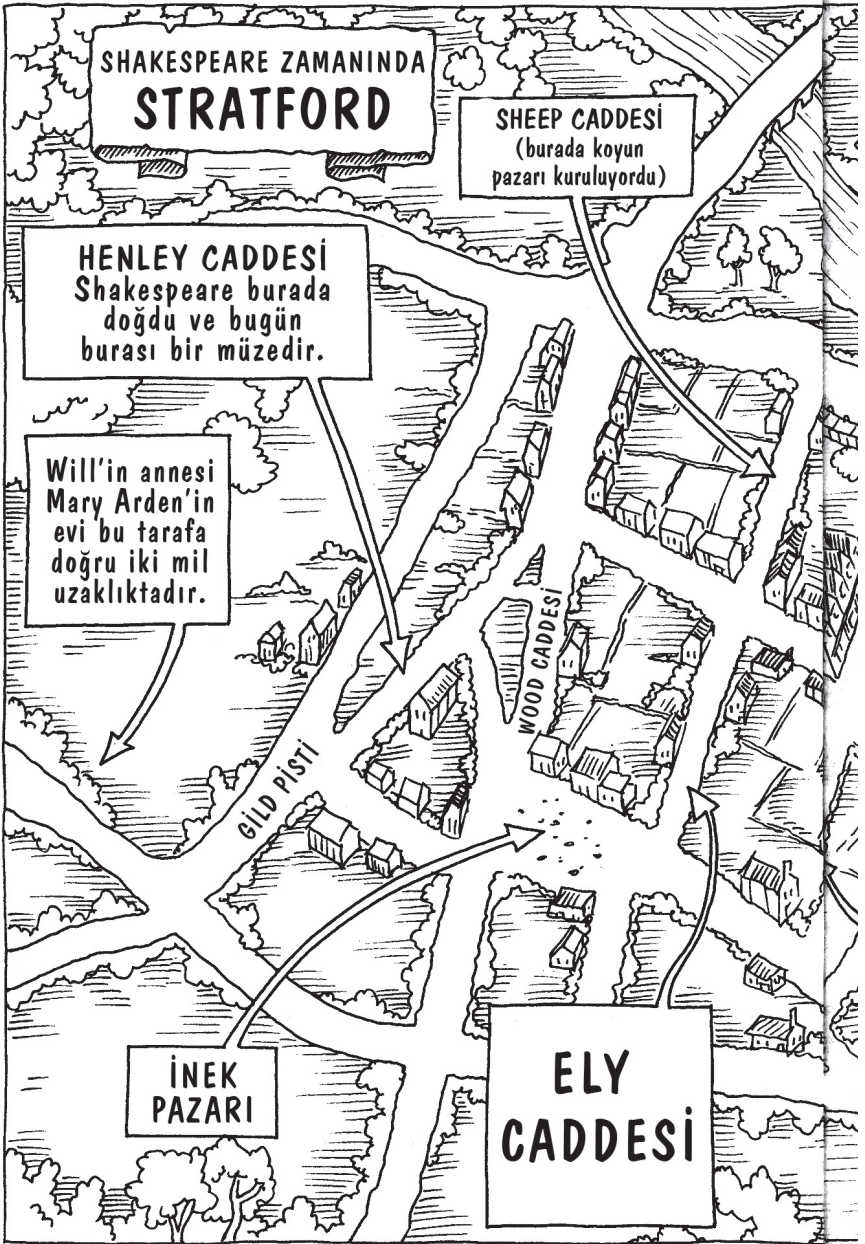

Evin girişi büyük bir şöminenin bulunduğu salona açılyordu. Ayrıca yine bir şöminenin yer aldığı oturma odasıyla John'un eldiven yapımıyla ilgilendiği ve satış öncesinde yün depoladığı atölye görevi yapan bir başka odası vardı. Üst katta üç oda daha vardı ve bunlar büyük olasılıkla yatak odası olarak kullanılıyordu.

Sevgili sıcak evim

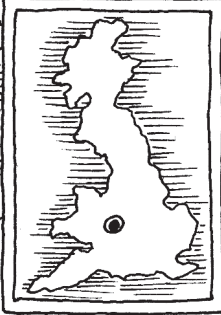
Stratford-upon-Avon, Will'in doğumu sırasında iki binden az nüfusa sahip Warwickshire'da sessiz, küçük bir pazar kasabasıydı. Kasabanın etrafını İngiltere'nin muhteşem kırsal bölgeleri çevreliyordu fakat daha çok Oxford ve Coventry şehirlerine yakındı.

Will'in zamanında, Stratford-upon-Avon şöyle bir yere benziyordu:

LONDRA'YA GİDEN YOL
(şöhret ve zenginlik)

YENİ YER Will'in daha sonra oyunlarından kazandığı parayla satın aldığı ev (sayfa 80'de bunun hakkında daha fazlasını öğreneceğiz.)

AVON NEHRİ

KING'S NEW OKULU
Shakespeare çocukken bu okula gitti.

CHURCH CADESİ

SCHOLAR GEÇİDİ

HOLY TRİNİTY KİLİSESİ
Küçük Will burada vaftiz edildi ve ölünce de buraya gömüldü. Günümüzde onun adına burada bir anıt bulunuyor.

ANNE HATHAWAY KİREVİ
Anne'in ailesinin yaşadığı ev; Anne daha sonra Will ile evlendi.

Bugün eski binaların büyük bir kısmı hâlâ ayakta. Will'in doğduğu eve benzer biçimde yapılmış olanlar ziyaretçilere açık ve her yıl milyonlarca turist buraları ziyarete geliyor.

Stratford'da düzenli kurulan pazarlar vardı. Burada hayvanlar ve çeşitli eşyalar satılıyordu. Çok sayıda dükkân arasında terzi, ayakkabıcı, marangoz, demirci ve yiyecek satışı yapan yerler de bulunuyordu. Burada pek çok yol kesişiyor ve böylece kasabadan her zaman Shakespeare'in babasından bir çift eldiven satın almaya ihtiyaç duyan yolcular geçiyordu.

Will yazılarıyla şöhret kazanmadan önce, Stratford-upon-Avon şu özellikleriyle ünlüydü:

- Maltlama: Şerbetçiotunun içecek hazırlamak için kavrulması ve öğütülmesi ile yapılıyordu.
- Çok Bol Ağaç: 1582 yılında çok bol zamanı olan, parlak fikirli bir şahsiyet, bölgedeki karaağaçları saymaya karar verdi ve binden fazla olduklarını gördü.
- Fuarlar: Başladıklarında on altı güne kadar devam edebiliyorlardı. (Karaağaçları saymanın eğlenceli bir hobi olduğu bu can sıkıcı kasabada, fuarlar güzel bir hoşgeldin bayramıydı.)

Kokuşmuş Stratford

Will'in yaşadığı günlerde çok sayıda genç insan ölüyordu. Yalnız üç kişiden biri hayatta kalıp yetişkin olabiliyordu; hatta kırk yaşına kadar yaşamak oldukça uzun bir ömür olarak kabul ediliyordu. İşte bunun nedenlerinden bazıları şöyleydi:

Kasaba bizim standartlarımıza göre küçük olmasına rağmen yaşayan iki bin kadar insan, son derece ciddi ve kokulu sorunlar oluşturuyordu. Başlangıç olarak gideri olan tuvaletler yoktu.

Bu da tuvalet amacıyla kovaların kullanılmasını gerektiriyordu ve sonradan bundan kurtulmak gerekiyordu. Bu dolu kovalar nedenle pencereden dışarıya, sokağa boşaltılıyordu.

Aynı şeyi her gün iki bin insan yaptığı için (Pazarlardaki hayvanları hesaba katmıyoruz bile...) Kısa zamanda her yer son derece kötü kokmaya başladı. Bu yüzden kasabanın dışında çeşitli yerlere atık boşaltma yerleri kuruldu. Buralardaki atık yığınları tepeler hâlindeydi... Bu tepeleri neyin oluşturduğunu artık siz tahmin edin.

Atık boşaltma yerlerini kullanmayan insanlara ceza veriliyordu, hatta John Shakespeare (Will'in babası) kendi 'tepecikleri' için caddenin sonundaki resmî alanı kullanmak yerine, evlerinin yanında bulunan kendi alanlarını kullanırken yakalanmıştı. John nereye döktüğünü umursamıyordu çünkü büyük olasılıkla caddenin her yerinin zaten bir pislik yığına dönüştüğünü düşünüyordu.

Veba (ya da 'Aaaahhhh! Yandım anammm!)

Will, ilk doğum gününe kavuşmayı başarmıştı. Yalnız birkaç aylıkken, eski Stratford'u dehşet bir bubonik veba salgını vurdu! Hastalık hızla yayıldı ve kasabayı harap ederek üç yüz kişinin ölümüne neden oldu.

Vebaya yakalanan bazı zavallıların başlarına gelenler şöyleydi:

Doktorlar onlara çok fazla yardımcı olamıyorlardı. Dönemin doktorları insan vücudunun dört unsurdan oluştuğuna